

กรอบมาตรฐาน
สหกิจศึกษานานาชาติ

กรอบมาตรฐาน
สหกิจศึกษานานาชาติ

สมาคมสหกิจศึกษาไทย
กรุงเทพมหานคร

สงวนลิขสิทธิ์

©2559 ลิขสิทธิ์ของสมาคมสหกิจศึกษาไทย

จัดพิมพ์โดย

สมาคมสหกิจศึกษาไทย

ข้อมูลทางบรรณานุกรม

LB   กรอบมาตรฐานสหกิจศึกษานานาชาติ /

2331.65   สมาคมสหกิจศึกษาไทย. นครราชสีมา:

ส62   สมาคมสหกิจศึกษาไทย, 2559.

28 หน้า.

1. สหกิจศึกษา--มาตรฐาน 2. สหกิจศึกษานานาชาติ I. ชื่อเรื่อง.

คำนำ

กรอบมาตรฐานสหกิจศึกษานานาชาติ (International Cooperative Education Standard Framework) เล่มนี้ สมาคมสหกิจศึกษาไทยได้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดสหกิจศึกษานานาชาติ ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานสหกิจศึกษานานาชาติ

เนื้อหาของกรอบมาตรฐานฯ นี้ เป็นการต่อยอดจาก มาตรฐานการดำเนินงานสหกิจศึกษาภายในประเทศ โดย มีการเพิ่มเติมมาตรฐานเพื่อการส่งเสริมการดำเนินงาน สหกิจศึกษานานาชาติใน 5 ด้านได้แก่ 1) หลักสูตรการ เรียนการสอน 2) คุณสมบัติของนักศึกษาที่จะไปปฏิบัติ สหกิจศึกษานานาชาติ 3) การเตรียมความพร้อมนักศึกษา สหกิจศึกษานานาชาติ 4) การนิเทศงาน การติดตาม และ การให้คำปรึกษานักศึกษาสหกิจศึกษานานาชาติ และ 5) การประเมินผล เนื้อหาของกรอบมาตรฐานนี้เขียนโดย คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับ

การดำเนินงานสหกิจศึกษานานาชาติโดยตรงซึ่งสมาคม
สหกิจศึกษาไทยขอขอบพระคุณคณะกรรมการทุกท่านไว้
ณ ที่นี้

กรอบมาตรฐานฯ เล่มนี้เป็นลิขสิทธิ์ของสมาคม
สหกิจศึกษาไทย สมาคมฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่ากรอบ
มาตรฐานฯ เล่มนี้จะเป็นประโยชน์แก่บุคคลและหน่วยงาน
ที่สนใจจัดสหกิจศึกษานานาชาติและผู้สนใจทั่วไป กรณีมี
ผู้ใดหรือหน่วยงานใดต้องการนำกรอบมาตรฐานฯ เล่มนี้ไป
ใช้ประโยชน์ในโอกาสต่างๆ ขอได้โปรดติดต่อขออนุญาต
จากสมาคมสหกิจศึกษาไทย

สมาคมสหกิจศึกษาไทย

พฤศจิกายน พ.ศ. 2558

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
ความเป็นมา	1
มาตรฐานสหกิจศึกษานานาชาติ	
1. หลักสูตรการเรียนการสอน	7
2. คุณสมบัติของนักศึกษาที่จะไป ปฏิบัติงานสหกิจศึกษานานาชาติ	9
3. การเตรียมความพร้อมนักศึกษา สหกิจศึกษานานาชาติ	10
4. การนิเทศงาน การติดตาม และการ ให้คำปรึกษานักศึกษาสหกิจศึกษาใน ต่างประเทศ	11
5. การประเมินผล	12
บรรณานุกรม	17
ภาคผนวก ก	21
ภาคผนวก ข	27

ความเป็นมา

การจัดสหกิจศึกษาในระดับอุดมศึกษา เริ่มต้นจากการจัดให้นักศึกษาในสาขาวิชาการและวิชาชีพต่างๆ ได้มีประสบการณ์ตรง โดยการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการภายในประเทศเป็นระยะเวลาหนึ่งก่อนสำเร็จการศึกษาเพื่อการอุดมศึกษาในประเทศนั้นๆ ต่อมาเมื่อมีการจัดการศึกษาหลักสูตรนานาชาติเพื่อขยายให้มีความเป็นสากลมากขึ้น จึงขยายการจัดสหกิจศึกษาในประเทศไปสู่นานาชาติ โดยจัดให้นักศึกษาไปมีประสบการณ์ทำงาน สลับกับการเรียนในประเทศเป้าหมายที่สถาบันอุดมศึกษา มีความพร้อมและนักศึกษาสนใจที่จะไปปฏิบัติสหกิจศึกษาในประเทศนั้นๆ จึงเกิดการจัดสหกิจศึกษานานาชาติ โดยมีการทำความตกลงกับสถาบันอุดมศึกษาและสถานประกอบการในต่างประเทศเพื่อร่วมกันจัด

ในกรณีของประเทศไทย ได้มีการจัดสหกิจศึกษา มาแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 โดยการริเริ่มของมหาวิทยาลัย

เทคโนโลยีสูรณารี และด้วยการสนับสนุนของรัฐบาลผ่านสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) กระทรวงศึกษาธิการ การจัดหลักสูตรสหกิจศึกษาจึงได้ขยายไปสู่สถาบันอุดมศึกษาระดับอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนทั่วประเทศ ปัจจุบันมีสถาบันอุดมศึกษา 117 แห่ง นักศึกษาประมาณ 37,000 คน และสถานประกอบการประมาณ 15,000 แห่ง ได้ร่วมกันจัดสหกิจศึกษาในประเทศไทย

ในปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ มีการเปลี่ยนแปลงในประชาคมโลกอย่างรวดเร็ว เป็นสังคมฐานความรู้ (Knowledge Based Society) ที่มีการใช้ความรู้และนวัตกรรมเป็นปัจจัยสำคัญของการเปลี่ยนแปลง โดยมีทั้งความร่วมมือและการแข่งขันที่เข้มข้นขึ้น (Comparison and Competition) ที่เข้มข้นขึ้นมีความเป็นสากลและนานาชาติ รวมทั้งการรวมกลุ่มประเทศและกรอบความร่วมมือในระดับภูมิภาคมากขึ้น (Internationalization and Regionalization) อาทิ ประชาคมยุโรป (European Union

- EU) ประชาคมอาเซียน (Association of South East Asian Nations - ASEAN) ความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชียแปซิฟิก (Asia Pacific Economic Cooperation - APEC) ความร่วมมือระหว่างเอเชียตะวันออกและลาตินอเมริกา (Forum for East Asia – Latin America - FEALAC) และการประชุมเอเชียยุโรป (Asia – Europe Meeting - ASEM) เป็นต้น มีการจัดระบบและการทำข้อตกลงการค้าเสรีระหว่างกัน มีสภาพเสมือนโลกไร้พรมแดนมากขึ้น (Borderless World) มากขึ้น

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้น ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านสังคมและเศรษฐกิจในประชาคมโลกอย่างรวดเร็วหลายประการ โดยเฉพาะด้านระบบเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่เป็นการค้าเสรีและมีมาตรฐานร่วมที่มีความเป็นสากลมากขึ้น มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานและความต้องการกำลังคนและการเตรียมแรงงานความรู้เข้าสู่ตลาดแรงงานยุคใหม่ทั้งด้านความรู้และทักษะการทำงาน เครื่องมืออุปกรณ์ เทคโนโลยี ภาษา สังคม

และวัฒนธรรมการทำงานข้ามวัฒนธรรมอันเนื่องมาจากการ
เคลื่อนย้ายแรงงานความรู้ข้ามประเทศในตลาดเสรี

รัฐบาลไทยโดยสำนักงานคณะกรรมการการ
อุดมศึกษา (สกอ.) จึงได้มีนโยบายและแผนการสนับสนุนให้
สถาบันอุดมศึกษาต่างๆ จัดสหกิจศึกษา โดยเฉพาะ
สหกิจศึกษานานาชาติให้กว้างขวางขึ้นในแผนการ
ดำเนินการส่งเสริมสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ.
2556-2558 เพื่อเป็นการเตรียมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ใน
ปี พ.ศ. 2558 และการเคลื่อนย้ายแรงงานความรู้สู่
ประชาคมโลก

กรอบมาตรฐาน

สหกิจศึกษานานาชาติ

การดำเนินงานสหกิจศึกษานานาชาติ ต้องมี มาตรฐานเช่นเดียวกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา ภายในประเทศ ตามมาตรฐานและการประกันคุณภาพ การดำเนินงานสหกิจศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษา (สกอ.) และสมาคมสหกิจศึกษาไทยกำหนด

เนื่องจากการดำเนินการสหกิจศึกษานานาชาติมี รายละเอียดในการดำเนินงานร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา และสถานประกอบการต่างประเทศเพิ่มขึ้น เพื่อให้เกิด ความเข้มแข็งในการดำเนินงาน และบรรลุตาม วัตถุประสงค์ของการจัดสหกิจศึกษานานาชาติ จึงควรมี มาตรฐานเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานสหกิจศึกษา นานาชาติเพิ่มเติมจากการดำเนินงานสหกิจศึกษา ภายในประเทศ ดังนี้

1. หลักสูตรการเรียนการสอน

1.1 ระดับปริญญาตรี

1.1.1 ควรสอดคล้องเทียบเคียงได้กับ

มาตรฐานทางวิชาการและวิชาชีพของ ประเทศเป้าหมาย

- 1.1.2 การออกปฏิบัติสหกิจศึกษาของ
หลักสูตรการเรียนการสอนไม่น้อยกว่า
1 ครั้ง
- 1.1.3 ระยะเวลาปฏิบัติสหกิจศึกษาไม่น้อย
กว่า 16 สัปดาห์อย่างต่อเนื่อง
- 1.1.4 ควรออกปฏิบัติสหกิจศึกษาในช่วง 2 ปี
สุดท้ายก่อนจบการศึกษาของหลักสูตร
การเรียนการสอน
- 1.1.5 ต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 6
หน่วยกิต

1.2 ระดับบัณฑิตศึกษา

- 1.2.1 สามารถออกปฏิบัติสหกิจศึกษาใน
ทุกช่วงชั้นปีของหลักสูตรการเรียน
การสอน และต้องปฏิบัติงานสหกิจ
ศึกษาในสถานประกอบการหรือ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสาขา
วิชาชีพ
- 1.2.2 ลักษณะงานเป็นโครงงานหรือ
โครงการวิจัยที่สถาบันอุดมศึกษา
และสถานประกอบการตกลงร่วมกัน
และตรงกับสาขาวิชาชีพ

- 1.2.3 ระยะเวลาการปฏิบัติสหกิจศึกษาไม่น้อยกว่า 16 สัปดาห์อย่างต่อเนื่อง
- 1.2.4 ต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

2. คุณสมบัติของนักศึกษาที่จะไปปฏิบัติสหกิจศึกษานานาชาติ

- 2.1 ระดับปริญญาตรีคะแนนเฉลี่ยสะสม (GPAX) ไม่น้อยกว่า 2.00
ระดับบัณฑิตศึกษาคะแนนเฉลี่ยสะสม (GPAX) ไม่น้อยกว่า 3.00
- 2.2 มีความสามารถใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาท้องถิ่นของประเทศเป้าหมาย เพื่อการปฏิบัติงาน และการใช้ชีวิต
ความเป็นอยู่ได้ตามที่ฝ่ายรับและฝ่ายส่งตกลงร่วมกัน
- 2.3 ต้องเป็นนักศึกษาที่ตรงตามเกณฑ์ที่ทางสถานประกอบการกำหนด

3. การเตรียมความพร้อมนักศึกษาสหกิจศึกษานานาชาติ

- 3.1 รายวิชาเตรียมความพร้อมสหกิจศึกษานานาชาติ จำนวน 1 หน่วยกิต หรือมีกระบวนการเตรียมความพร้อมแก่นักศึกษาไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมง
- 3.2 เนื้อหารายละเอียดการเตรียมความพร้อมประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้
  - 3.2.1 ความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนา ชีวิตความเป็นอยู่ กฎระเบียบ ตลอดจนวัฒนธรรมการทำงานของประเทศเป้าหมาย
  - 3.2.2 การใช้ภาษาของประเทศเป้าหมายในระดับที่ใช้การได้
  - 3.2.3 ทักษะที่จำเป็นในการทำงานในต่างประเทศ

4. การนิเทศงาน การติดตาม และการให้ คำปรึกษานักศึกษาสหกิจศึกษา

- 4.1 ต้องกำหนดให้มีผู้นิเทศงานในสถาน
ประกอบการ (Job mentor) เช่นเดียวกับการ
ดำเนินงาน สหกิจศึกษาภายในประเทศ
- 4.2 ต้องมีคณาจารย์นิเทศจากสถาบัน
อุดมศึกษาในประเทศนิเทศงานอย่าง
น้อย 1 ครั้ง ณ สถานประกอบการ โดยมี
แนวปฏิบัติดังนี้
  - 4.2.1 การนิเทศงาน การติดตาม และการ
ให้คำปรึกษาผ่านเครือข่าย
เทคโนโลยีสารสนเทศและการ
สื่อสาร หรือการนิเทศงาน ณ สถาน
ประกอบการ หากมีงบประมาณ
เพียงพอ หรือ
  - 4.2.2 การนิเทศงาน การติดตาม และการ
ให้คำปรึกษา โดยคณาจารย์นิเทศ
จากสถาบันอุดมศึกษาพันธมิตร ที่มี
คุณวุฒิไม่ต่ำกว่าคณาจารย์นิเทศ
ของฝ่ายส่ง หรือ

4.2.3 การนิเทศงาน การติดตาม และ
การให้คำปรึกษา ร่วมกันระหว่าง
คณาจารย์นิเทศจาก
สถาบันอุดมศึกษาฝ่ายส่ง และ
คณาจารย์นิเทศจาก
สถาบันอุดมศึกษาพันธมิตร

5. การประเมินผล

5.1 มาตรฐานการประเมินผลต้องเทียบเคียง
กับมาตรฐานการประเมินผลของ
สถาบันอุดมศึกษาฝ่ายส่งทุกกรณี

5.2 ผู้ประเมินผลต้องเป็นคณาจารย์นิเทศ และ
ผู้นิเทศงาน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับกรณีของการ
นิเทศงาน การติดตาม และการให้
คำปรึกษา โดยมีแนวปฏิบัติดังนี้

5.2.1 การประเมินผล ระหว่างคณาจารย์
นิเทศจากสถาบันอุดมศึกษาฝ่ายส่ง
และผู้นิเทศงาน หรือ

5.2.2 การประเมินผล ระหว่างคณาจารย์
นิเทศจากสถาบันอุดมศึกษา
พันธมิตร และผู้นิเทศงาน หรือ

- 5.2.3 การประเมินผล ระหว่างคณาจารย์
นิเทศจากสถาบันอุดมศึกษาฝ่ายส่ง
ร่วมกับคณาจารย์นิเทศจาก
สถาบันอุดมศึกษาพันธมิตร และผู้
นิเทศงาน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- วิจิตร ศรีสอ้าน และคณะ. (2556). ประมวลสาระ
สหกิจศึกษานานาชาติ. นครราชสีมา: สมาคม
สหกิจศึกษาไทย.
- วิจิตร ศรีสอ้าน. (2558). ความท้าทายของสหกิจศึกษาไทย
ก้าวไกลสู่สากล ในงานวันสหกิจศึกษาไทย ครั้งที่ 6
ประจำปี 2558. วันที่ 6 มิถุนายน 2558.
[สไลด์พาวเวอร์พอยต์].
- สมาคมสหกิจศึกษาไทย. (2552). มาตรฐานและการ
ประกันคุณภาพการดำเนินงานสหกิจศึกษา.
นครราชสีมา: สมาคมสหกิจศึกษาไทย.
- สมาคมสหกิจศึกษาไทย. (2558). รายงานผลการ
ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการสหกิจศึกษาหลักสูตร
“การจัดสหกิจศึกษานานาชาติ” รุ่นที่ 2.
กรุงเทพมหานคร: สมาคมสหกิจศึกษาไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2556). แผนการ
ดำเนินการส่งเสริมสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ.
2556-2558. กรุงเทพฯ ฯ: สำนักงานคณะกรรมการการ
อุดมศึกษา.

ภาคผนวก ก

กระบวนการพัฒนากรอบ

มาตรฐานสหกิจศึกษา

นานาชาติ

กระบวนการพัฒนากرอบมาตรฐาน สหกิจศึกษานานาชาติ

สมาคมสหกิจศึกษาไทยได้มีการดำเนินการจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการสหกิจศึกษา หลักสูตรการจัดสหกิจศึกษานานาชาติ จำนวน 2 รุ่น พบว่าปัญหาและอุปสรรคหลักในการจัดสหกิจศึกษานานาชาติของสถาบันอุดมศึกษา คือขาดกรอบมาตรฐานและแนวทางในการดำเนินงานสหกิจศึกษานานาชาติ ทำให้การดำเนินงานสหกิจศึกษานานาชาติไม่สามารถนำสู่การปฏิบัติที่ดีได้

กอบปรักกับประเทศไทยมีความร่วมมือในระดับภูมิภาคคือ การประชุมเอเชียยุโรป (Asia – Europe Meeting - ASEM) ซึ่งมีการประชุมหารือเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนนักศึกษาสหกิจศึกษาระหว่างเอเชียกับยุโรป โดยการประชุมครั้งที่ 1 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) เป็นเจ้าภาพหลัก และ การประชุม

ครั้งที่ 2 มหาวิทยาลัยเกนต์ (Ghent University) ประเทศเบลเยียม เป็นเจ้าภาพหลัก มติที่ประชุมทั้งสองฝ่ายเห็นชอบให้มีการแลกเปลี่ยนนักศึกษาสหกิจศึกษานานาชาติ ระดับปริญญาโทเป็นหลัก และระดับปริญญาตรี

ดังนั้น เพื่อให้มีแนวทางในการดำเนินงานสหกิจศึกษานานาชาติ และให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์สูงสุดและพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับสากล สมาคมสหกิจศึกษาไทยจึงเห็นควรพัฒนารอบมาตรฐานสหกิจศึกษานานาชาติ โดยศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอ้าน ได้ให้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานสหกิจศึกษานานาชาติว่าจะต้องมีมาตรฐานเช่นเดียวกับการดำเนินงานสหกิจศึกษาภายในประเทศตามมาตรฐานและการประกันคุณภาพการดำเนินงานสหกิจศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และสมาคมสหกิจศึกษาไทย แต่เนื่องจากการดำเนินงานสหกิจศึกษานานาชาติมีรายละเอียดในการดำเนินงานร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา และสถาน

ประกอบการต่างประเทศเพิ่มขึ้น เพื่อให้เกิดความเข้มแข็ง
ในการดำเนินงาน และบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการ
จัดสหกิจศึกษานานาชาติ จึงควรมีมาตรฐานเพื่อ
สนับสนุนการดำเนินงานสหกิจศึกษานานาชาติเพิ่มเติม
จากการดำเนินงานสหกิจศึกษาภายในประเทศ 5 ประการ
ได้แก่

- 1) หลักสูตรและการเรียนการสอน
- 2) คุณสมบัติของนักศึกษาที่จะไปปฏิบัติงานสหกิจ
ศึกษานานาชาติ
- 3) การเตรียมความพร้อมนักศึกษาสหกิจศึกษา
นานาชาติ
- 4) การนิเทศงาน การติดตาม และการให้คำปรึกษา
นักศึกษาสหกิจศึกษาในต่างประเทศ
- 5) การประเมินผล

จากกรอบแนวคิดดังกล่าว คณะกรรมการพัฒนา
กรอบมาตรฐานสหกิจศึกษานานาชาติได้ร่วมกันจัดทำ
กรอบมาตรฐานฉบับนี้ขึ้น เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาที่
จัดสหกิจศึกษานานาชาติจะได้ใช้ประโยชน์ต่อไป

ภาคผนวก ข

รายชื่อคณะกรรมการ

พัฒนากรอบมาตรฐาน

สหกิจศึกษานานาชาติ

รายชื่อคณะกรรมการพัฒนากรอบ มาตรฐานสหกิจศึกษานานาชาติ

ประธานคณะกรรมการ

ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอ้าน   นายกสมาคมสหกิจศึกษาไทย

กรรมการ

รองศาสตราจารย์ นายสัตวแพทย์   มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ดร.ประพันธ์ศักดิ์ นวีราช
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผดุงศักดิ์   มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
สุขสอาด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มารุจ   มหาวิทยาลัยสยาม
ลิมปะวัฒน์นะ
นายธีรศักดิ์ สงวนมานะศักดิ์   บริษัท เวสเทิร์น ดิจิตอล
(ประเทศไทย) จำกัด

กรรมการและเลขานุการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญชัย   มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
วิจิตรเสถียร

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิศรา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ประมุข

ผู้ช่วยเลขานุการ

นางสาวเกศินี เกิดถาวร

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี